OPŁATA POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VIII. Kraków, niedziela 24 maja 1925 Nr. 116

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.128 w K... 100.630.
... komunikaty ... wprost do Administracyi. Komunikaty prze... nie będą uwzględnione. ... rękopisów redakcya ... Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny ... od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł. 10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75. gratulacye Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% droższe.

Sir Herbert Samuel.

Kraków, 23 maja.

(Th.) Dzienniki donoszą już o zamianowaniu jego następcy, — czas tedy o nim mówić. Czas już zestawić niejako ostateczny bilans pięcioletniej działalności pierwszego Wysokiego Komisarza w Palestynie.

Zaczniemy od tego, co pozornie jest najmniej esencyonalnem, a co jednak chyba ma pierwszorzędne znaczenie dla odbudowy żydowskiej siedziby narodowej. Herbert Samuel jest Żydem. Pojmujemy doskonale, że właśnie przynależność do żydostwa była nieraz w działalności Sir Herberta czynnikiem mocno hamującym. Pod tym względem chyba Palestyna na razie nie różni się zbytnio od innych krajów. A doświadczenie uczy na całym świecie, że żydowski urzędnik posuwa swoją „objektywność“ w stosunku do Żydów znacznie dalej, aniżeli nie-Żyd. Poprostu: czuje się ciągle obserwowanym i podejrzywanym o przychylność do Żydów. Arabowie i pewna część biurokracyi angielskiej patrzyli się na Samuela jako na Żyda i syonistę. I on czuł te podejrzliwe spojrzenia ciągle na sobie. Musiał tedy być podwójnie — „objektywny“. Dlatego też zawsze okazywał skłonność, sprzyjania raczej Arabom i szukania ich zaufania, często kosztem wyraźnego pogwałcenia ducha, a nawet wprost litery mandatu. Wiemy doskonale, że nie-Żyd na tem stanowisku, o ile by był przychylnym dla sprawy odbudowy żydowskiej Palestyny, byłby w poszczególnych poczynaniach i zarządzeniach znacznie dalej posunął sprawę, aniżeli to uczynił Sir Herbert Samuel. On by nie był tak szczodrze obdarzał Arabów ziemią, należącą do rządu, i pomijał zupełnie Żydów; on by nie był tak szczodrze obdzielał subwencyami szkolnictwa arabskiego zbywając szkolnictwo żydowskie drobną stosunkowo kwotą; miałby odwagę, szeroko otworzyć wrota dla imigracyi żydowskiej, a nareszcie — nie płaszczyłby się przed Arabami, proponując im coraz to nowe koncesye, spotykając się raz wraz ze szorstką odmową. Jednem słowem — nie-Żyd na tem stanowisku, uposażony w takie daleko idące prerogatywy, miałby odwagę, w znacznie szerszej mierze uwzględniać żądania żydowskie, aniżeli to uczynił w pierwszych pięciu latach swojego urzędowania Żyd i syonista Sir Herbert Samuel.

A mimo to twierdzimy, że właśnie przynależność do żydostwa Wysokiego Komisarza była dla sprawy syonizmu olbrzymią szansą i wielkim tryumfem.

Po pierwsze — jako symbol. A symbole odgrywają w pracy państwowo-twórczej pierwszorzędną rolę. Kiedy nam po San-Remo Lloyd-George dał żydowskiego Wysokiego Komisarza uczynił to właśnie w tym celu, ażeby światu całemu, syonistycznej organizacyi i Arabom pokazać, że Anglia chce spełnić w całości deklaracyę Balfoura. Żyd i syonista, urzędujący w pałacu namiestnikowskim na górze Oliwnej, miał oznaczyć początek żydowskiej suwerenności. Żydzi to czuli, a Arabowie w dużej mierze to respektowali. Była pewna konsekwencya logiczna w tej nominacyi. Ten symbol działał też na wyobraźnię żydostwa nietylko w Palestynie, ale też na całym świecie. High Commissioner, który z wielkim pietyzmem utrzymuje święta żydowskie, który bierze udział w nabożeństwach — to uderza w najczulszą stronę narodowego sentymentu.

To jedno. A po drugie: Im ogłędniejszy i ustępliwszy Herbert Samuel był dla Arabów, tem bardziej musiało się w nich utwierdzić przekonanie, że żydostwo, którego wykładnikiem był Sir Herbert, dalekie jest od zamierzeń lub chęci krzywdzenia Arabów. W jego ustosunkowaniu się do arabskiej ludności wyraziło się życiowo to, co my ciągle zapewniamy: Chcemy pracować razem z Arabami, a nie przeciw nim. Właśnie jako Żyd, przynający się całą duszą do syonizmu, działał tak, jak działał: ustępliwie, łagodząco, przyciągająco.

A gdybyśmy się zapytali: Jaki jest rezultat tej pięcioletniej pracy? Musielibyśmy odpowiedzieć jednem, zdaniem naszem, bardzo ważkiem słowem: pacyfikacya kraju. Chočby agitacya arabska była jak hałaśliwa, — ona w gruncie rzeczy także co do formy jest znacznie łagodniejsza, niż na początku, — to jednak każdy nieuprzedzony obserwator przyzna, że w Palestynie panuje faktycznie spokój zupełny. A ten spokój jest niejako fundamentem, silnym i pewnym, dla dzieła odbudowy. Nie byłoby dla nas dobrze, gdybyśmy musieli siedzieć na bagnetach angielskich, lub nawet utrzymywać własne uzbrojone pogotowie, ażeby sobie zapewnić spokojną pracę. Może tam jeszcze w niektórych głowach agitatorów, którym na niepokoju z różnych egoistycznych względów zależy, coś się jeszcze majaczy o czynnem wystąpieniu przeciw spełnieniu mandatu. Na zewnątrz takie tendencye już nie wychodzą nigdzie i nigdy.

Spokój i pewność dał nam Herbert Samuel. A to jest jego wielka, rzeklibyśmy, historyczna zasługa. On o tem wie i tem się słusznie chlubi. A spokój i pewność, odkupione co prawda, dużemi ustępstwami, a nawet dosyć dalekiemi odstępstwami od tendencyi mandatu, są takim wielkim dla nas dobytkiem, że musimy uważać urzędowanie pierwszego Wysokiego Komisarza za szczęście dla dalszej pracy palestyńskiej. Takt, mądrość, dalekowidząca ostrożność i inne wysokie walory polityczne Samuela dały nam to, że jednak teraz tempo budowania mogło się stać szybszem, aniżeli było na początku i, że podwaliny pod przyszłą siedzibę narodową są już dzisiaj mocne i trwałe.

Nie dziw tedy, że żydostwo całego świata, a palestyńskie w szczególności z takim żalem przyjęło wiadomość o postanowieniu pierwszego Wysokiego Komisarza ustąpienia z godności. Olbrzymia manifestacya, urządzona w ostatnie święta w prastarej synagodze, t. z. ruinie Rabbi Jehudy ha-Chasyda w Jerozolimie, była najlepszym dowodem, jak popularnym, jak bratersko kochanym jest Sir Herbert u tych, dla których i wśród których przez pięć lat tak skutecznie pracował.

Pierwszy rozdział historyi odbudowy Palestyny zapisze z wielkiem uznaniem, zupełnie bez ograniczeń i zaostrzeń, nazwisko tego męża, któremu Wielka Brytania powierzyła pierwsze czyny dla rozpoczęcia spełnienia deklaracyi Balfoura.

Teraz przychodzi — nie-Żyd. Czy jest w tem tendencya? Czy ma to oznaczyć jakieś cofnie się ze strony Anglii? Ze wszystkiego, cośmy słyszeli od powołanych i autorytatywnych czynników, wynika, że niema powodu do takiej obawy. Może raczej należy tłómaczyć w kierunku dodatnim: Skoro pierwszy okres

symbolu i sentymentu już minął, należy postawić na czele rządu w Palestynie człowieka, który odważniejszy i śmielszy będzie w szczegółach.

Istotnie — spodziewamy się szybszego tempa w pracy odbudowy i szerszej swobody w niej.

Lord Plumer zapewne idzie do Palestyny ze szczerym zamiarem wykonywania rzetelnego tego, co przyrzeka Balfoura deklaracya i zawiera mandat, nadany Anglii przez Ligę Narodów.

Dr. Zimmermann o Polsce

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 22 5: (D) „Neue fr. Presse" zamieszcza dziś wywiad z drem Zimmermanem nia temat jego wrażeń z Polski. Dr Zimmerman jest zachwycony Polską. Jako fachowiec interesował się przedewszystkiem reformą skarbu polskiego.

Dr. Zimmerman zaprzeczył wkońcu jakoby miał zostać mianowany Komisarzem Ligi do spraw finansowych polskich. Wiadomość podana o tem przez jedno z pism wiedeńskich jest z gruntu fałszywa.

Upadek gabinetu belgijskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 22. 5 (D.) Z Brukseli donoszą: Gabinet katolicki Vandervyverea został dziś obalony. Za wnioskiem socyalistów wyrażającym rządowi votum nieufności oddało głosy 48 posłów przeciw 73. Powszechnie liczą się z powstaniem gabinetu demokratycznego.

Wspólna konferencya Litwy, Łotwy i Estonii

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 22. 5 Sin. Rząd kowieński wystąpił niedawno z inicyatywą zwołania konferencyi ministrów spraw zagr. Litwy, Łotwy i Estonii. Na propozycyę tą Łotwa jeszcze [illegible] odpowiedzi Prawdopodobnie konferencya odbędzie się dopiero po konferencyi państw bałtyckich i Plski, projektowanej na jesień br.

Skazanie Polaków na Litwie

Za rzekome szpiegostwo.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 22. 5 Sin. Z Wilna donoszą. W tych dniach zakończył się w Kownie wielki proces przeciwko kilku Polakom, obwinionym o rzekome szpiegostwo na rzecz Polski. Z pośród oskarżonych 5 osób zostało skazanych na karę śmierci, w tem jedna kobieta. Sąd zmienił niektórym skazańcom karę śmierci na dożywotnie więzienie.

Przewrót w radiotelegrafii zapowiada Marconi

Berlin, 22. 5 PAT. Marconi ogłasza w „Berliner Tageblatt" artykuł, w którym zapowiada przewrót w komunikacji iskrowej. Marconi donosi, że po długoletnich eksperymentach udało mu się utworzyć kombinacyę krótkich fal elektrycznych, przez co będzie można przy pomocy krótkich elektrycznych w owiele tańszy sposób przesyłać depesze iskrowe.

Senzacyjny proces w Chicago

Nowy Jork, 22. 5 PAT. Tel. Comp. W Chicago rozpoczął się sensacyjny proces przeciwko Williamowi D. Sephertowi oskarżonemu o to, że otruł pupila swego młodego milionera Williama Clintoka, aby w ten sposób zagarnąć jego majątek.

O 43 wyroki śmierci

Sofia, 22. 5 PAT. W procesie przeciwko spiskowcom w Vraztza wniósł prokurator o wyrok śmierci przeciwko 43 oskarżonym.

Włochy wracają do waluty złotej

Londyn, 22. 5 PAT. Wedle wiadomości z kół finansowych w Nowym Jorku, Włochy zamierzają powrócić do waluty złotej, co ma nastąpić jeszcze w bieżącym roku, jeżeli w tym terminie uda się im uzyskać potrzebne gwarancye finansowe i gospodarcze.

Radek przepadł w wyborach

Moskwa, 22, 5 PAT. Nowo wybrany komitet wykonawczy unii sowieckiej składa się z 581 osób. Zinowiew? został ponownie wybrany. Radek nie.

Sprawa naczelnego wodza na komisji wojskowej

Kompetencye ministra spraw wojskowych.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 22 5. (Sin) Sejmowa komisya wojskowa obradowała dziś w dalszym ciągu nad projektem ustawy o organizacyi naczelnych władz wojskowych. W szczególności obradowano nad 16 art. ustawy określającym kompetencye ministra spraw wojskowych. Po wywodach referenta pos. Stefana Dąbrowskiego, przedstawiciele min. spraw wojsk. gen. Zając i pułk. Petrażyński zaproponowali następujące brzmienie wspomnianego artykułu:

Min. spraw wojsk. jest w czasie pokju i w czasie wojny naczelną władzą kierowniczą we wszelkich sprawach wojskowych oraz dowodzi siłą zbrojną państwa w czasie pokoju. W czasie wojny jest dowódcą siły zbrojnej stwa, które nie zostały oddane do dyspozycyi naczelnego wodza.

W dyskusyi, jaka się nad art. 16 wywiązała zabierali głos posłowie Lieberman (PPS), Miedziński (Wyzw.), Załuska (ZLN), Jedynak (Piast), i pos. Kościałkowski (Klub pracy). Ten ostatni domagał się jasnego i otwartego podkreślenia w ustawie, iż na wypadek wojny min. spraw wojsk. podlega naczelnemu wodzowi, który zależy jedynie od premiera. Zdaniem mowcy tylko taka pełnia władzy naczelnego wodza może uchronić państwo od katastrofy w czasie wojny.

Na wniosek pos. Jedynaka głosowanie nad art. 16 odłożono do czasu rozpatrzenia kompetencyi naczelnego wodza w czasie wojny.

Polska spłaciła długi swe wobec Ameryki

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 22 5 (Sin) Z Nowego Jorku donoszą: Dziś poseł polski w Waszynglonie Dr Wróblewski wręczył komisyi do spraw długów bony na ogólną sumę 178 milionów dolarów. Temsamem kwestya długu polskiego została załatwiona.

Poseł Wróblewski otrzymał z powrotem oryginalne obligacye polskie, wystawione przez rząd polski za ameryańskie dostawy żywności.

Niesłychane pogwałcenie praw mniejszości na Litwie.

Zgodny protest wszystkich mniejszości narodowych.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 22 5. (Sin) Z Kowna donoszą: Komisya oświatowa sejmu litewskiego przyjęła w trzeciem czytaniu projekt ustawy wprowadzającej język litewski jako jedyny język wykładowy we wszystkich szkołach ludowych mniejszości narodwych. Uchwała powyższa poruszyła żywo wszystkie organizacye mniejszości narodowych na Litwie, które wystąpiły z szeregiem protestów. W ostatnich dniach odbył się zbiorowy wiec przedstawicieli wszystkich mniejszości narodowych na Litwie celem obmyślenia wspólnej akcyi.

Poniedziałkowe posiedzenie izby francuskiej zapowiada się burzliwie

Generalny szturm... lewicy. — Rekonstrukcya gabinetu.

(Telegram własny „Nowego Dziennika")

Paryż, 22 5. (K) W kołach politycznych oczekoją z wielkiem naprężeniem poniedziałkowego posiedzenia Izby deputowanych, na którem kartel lewicy ma ostro zaatakować rząd Painlevego. Posiedzenie zapowiada się burzliwie. Socyaliści zgłosili interpelacyę w sprawie wojny w Marokku, ponadto większość lewicowa złoży rezolucyę wzywającą rząd do ściślejszego uzgodnienia jego polityki z wynikiem wyborów rad gminnych. W związku z tem rozeszły się pogłoski o możliwości rekonstrukcyi gabinetu z udziałem socyalistów.

O kredyty na wojnę w Marokku

Wiedeń, 22 5 (D) Z Paryża donoszą: Na dzisiejszem popołudniowem posiedzeniu rady ministrów postanowiono zażądać na wtorkowem posiedzeniu Izby kredytu w wysokości 2—3 milionów franków na cele wyprawy marokańskiej. Na wiadomość w tem giełdy zareagowały zniżką franka.

Cieżkie przeprawy w Marokku

Fez, 22. 5 PAT. Oddziały francuskie pod dowództwem generała de Chambrun stoczyły wczoraj ciężką walkę. Wedłu pierwszej wiadomości wojska francuskie osiągnęły całkowite powodzenie. Bitwa odbyła się w okolicy Aisz.

Francya izolowana w Marokku

Wiedeń, 22. 5 (D.) Francuski minister spraw wewnętrznych Malvy bawił dziś w Madrycie celem nakłonienia rządu hiszpańskiego do podjęcia wspólnej akcyi militarnej w Marokku. Misya Malvyego nie miała powodzenia. Wobec tego minister Malvy powrócił dziś do Paryża.

Nieprzejednany Abd el - Kerim

Paryż, 22. 5 PAT. „Matin" donosi, że według zeznań jeńców, Abdel Kerim kazał rozstrzelać przywódców plemion, które uciekają od zbliżających się wojsk francuskich, uwięził kilku wyższych dowódców, polecił rozstrzelać wszystkich dezerterów, jak również przeszkadzających w marszu starców i maruderów w liczbie około 400. W fortecy Aidir znajduje się znaczna liczba oficerów mających stanąć przed sądem wojennym. Wśród przywódców riffenów szerzy się rywalizacya i wzajemna nienawiść. Minister wojny podał się do dymisyi, w następstwie czego popadł w niełaskę i został wysłany do Szeszuanu. Kontrabanda broni prowadzona jest częściowo przy pomocy rzekomych misyonarzy niemieckich i angielskich.

Straszna katastrofa samochodowa w Beirucie

Tragiczna śmierć członków komisyi Ligi narodów.

Wiedeń, 22. 5 (D.) Z Beirutu (Syrya) nadchodzi straszna wiadomość o tragicznej katastrofie samochodowej jaka tam miała dziś miejsce i która pociągnęła za sobą ofiary w ludziach. Oto auto wiozące komisyę Ligi narodów do walki z malaryą runęło podczas szybkiej jazdy w przepaść. Amerykański i angie[illegible] kierownik delegacyi są zabici. Delegat francuski oraz dwaj lekarze są ciężkoranni.

Nowy Wysoki Komisarz Palestyny.

Biografia lorda Plumera. — Głosy prasy.

Londyn. (ŻAT.). Król angielski Jerzy V. podpisał dekret, mianujący marszałka polnego lorda Plumera, wysokim komisarzem Palestyny. Dotychczasowy wysoki komisarz Palestyny sir Herbert Samuel ustępuje ze swego stanowiska w czerwcu br.

Londyn. (Reuter). Marszałek Plumer został zamianowany Wysokim Komisarzem i naczelnym komendantem wojsk Palestyny.

Z wiadomości tych wynika, że najwyższa władza cywilna i wojskowa będzie spoczywała w rękach wojskowego.

* * *

Lord Herbert Charle Plumer urodził się 13 marca 1857 roku. Od wczesnej młodości poświęcił się służbie wojskowej. Brał udział w ekspedycyi sudańskiej w wojnie z Burami i w innych walkach w Azyi i Afryce. Jako dowódca armii brał czynny udział w wojnie światowej na francuskim i włoskim froncie, po wojnie otrzymał tytuł lorda i został zamianowany marszałkiem polnym. Marszałek Plumer posiada najwyższe odznaczenia wojskowe Anglii Francyi, Włoch i Belgii. Za zasługi w czasie wojny światowej wyraził mu parlament angielski specyalną uchwałą uznanie i wyznaczył mu 30,000 funtów.

Jeszcze w r. 1900—1902 był adjutantem króla, a następnie generałem świty królewskiej. W roku 1919 został zamianowany gubernatorem i naczelnym komendantem Malty. Lord Plumer nie jest politykiem, lecz wyłącznie wojskowym. Jest jasnem, że w polityce palestyńskiej będzie się kierował wyłącznie instrukcyami rządu centralnego w Londynie. Oto garść informacyi, które zdołaliśmy zebrać o nowo mianowanym wysokim komisarzu Palestyny lordzie Plumerze bezpośrednio po otrzymaniu telegraficznej wiadomości o jego nominacyi. Informacye te wymagają należytego uzupełnienia. W najbliższych numerach naszego pisma podamy bliższe dane o nowym Wysokim Komisarzu Palestyny.

* * *

(R.) Wśród całego szeregu nazwisk kandydatów, jakich wysuwano w związku z ustąpieniem sir Herberta Samuela ze stanowiska Wysokiego komisarza Palestyny nie wspominano nigdy o lordzie Plumerze. Obok kandydatury sir Herberta Claytona, uważanej powszechnie za najpewniejszą, ukazywały się ostatnio w prasie palestyńskiej, tak hebrajskiej, jakoteż arabskiej niejednokrotnie senzacyjne wiadomości o nominacyi wysokiego komisarza Palestyny. I tak „Doar Hajom" donosił, że wysokim komisarzem Palestyny ma zostać lord Allenby, który miał przytem objąć naczelne dowództwo wszystkich sił zbrojnych Wielkiej Brytanii na bliskim i średnim Wschodzie. Natomiast arabskie pismo „Marat- esz-szerk", organ egzekutywy nacyonalistycznej doniósł, że rząd angielski ma zamiar znieść wogóle urząd wysokiego komisarza Palestyny, ponieważ położenie ekonomiczne kraju nie pozwala na łożenie wydatków(!) na tego rodzaju wysokie stanowisko. Rząd miałby się zadowolić stworzeniem nowego urzędu pod nazwą „Ogólne kierownictwo palestyńskie", a kierownikiem miałby zostać sir Ronald Storrs gubernator Jerozolimy. Oczywiście pismo witało już Ronalda Storrsa, jako gubernatora palestyńskiego.

Jak widać z ogłoszonego obecnie dekretu rządu angielskiego wszystkie te pogłoski, mające senzacyjne zabarwienie nie sprawdziły się, a Wysokim komisarzem Palestyny został zamianowany lord Plumer. Lord Plumer jest w polityce „homo novus". Żydostwo palestyńskie i organizacya syonistyczna nie może skarżyć się na tę nominacyę, bo — jak pisze hebrajski Hajom — „nowy Wysoki Komisarz jest dla nas człowiekiem zupełnie nieznanym. Wiedzieliśmy oddawna, że urzędu wysokiego komisarza nie będzie obecnie dzierżył Żyd, a także wśród naszego obozu słychać było niejednokrotnie głosy, że Wysoki Komisarz nie-Żyd będzie mógł lepiej spełniać swe zadanie w obecnych warunkach Palestyny. Lecz spodziewaliśmy się, że nowy komisarz będzie mimo tego człowiekiem obeznanym z krajem, obdarzonym doświadczeniem i znawstwem warunków miejscowych. Przy nominacyi nowego komisarza Palestyny zwrócono w jednem uwagę na postulaty żydowskie. Nie [illegible]wano znanego antysemitę sir Storrsa, którego Arabowie pragnęli widzieć na naczelnem stanowisku Palestyny".

„Lord Plumer — pisze dalej „Hajom" — będzie niezawodnie pomocnym sir Georg Lloydowi, zamianowanemu w miejsce lorda Allenbyego Wysokim Komisarzem Egiptu.

W ten sposób będzie to niejako ustępstwem dla Egiptu, który był dotąd pod władzą wojskowego a obecnie stanie na jego czele urzędnik cywilny, obeznany ze Wschodem i znający doskonale życie muzułmańskie. Charakter wojskowy urzędu wysokiego komisarza przejdzie na drugi brzeg kanału Sueskiego, do Palestyny. Rząd angielski nie starał się tym razem postawić na czele władzy palestyńskiej wybitnego administratora, jakim był Herbert Samuel lecz wysokiego urzędnika wojskowego, który skupi swe wysiłki ku obronie interesów angielskich na bliskim Wschodzie i wzmocni bezpieczeństwo i porządek w kraju. Zarząd cywilny Palestyny, dla nas specyalnie ważny, spocznie w ręku generalnego sekretarza zarządu palestyńskiego. A jeśli Symes pozostanie na tem stanowisku, wówczas możemy to jaknajżyczliwiej powitać".

„Najer Hajnt" stwierdza, że nominacya marszałka Plumera na Wysokiego Komisarza Palestyny jest dla świata żydowskiego niespodzianką. „Nie możemy pisze „N .H." na pierwszą wiadomość o nominacyi lorda Plumera wypowiadać żadnych przypuszczeń. Możemy mówić tylko o naszych życzeniach i nadziejach.

Niezawodnie byłoby dla nas lepiej z punktu widzenia moralnego i symbolicznego, gdyby na górze Cofim zasiadł syn narodu żydowskiego, którego stosunek byłby troche innym do olbrzymich wysiłków narodu żydowskiego w kierunku odrodzenia na własnej ziemi. Wiemy jednakowoż, że sprawa żydowska ma wielu wypróbowanych, entuzyastycznych przyjaciół, wśród przywódców narodu angielskiego. Miejmy nadzieję, że lord Plumer okaże się jednym z nich".

Nominacya lorda Plumera jest — jak widać z przytoczonych głosów prasy — dla żydowskiej opinii publicznej — niespodzianką. Lecz już dziś można wyrazić przekonanie, że nominacya powyższa nie wpłynie na zmianę polityki angielskiej w Palestynie.

Sukces „Keren Hajessod"

40.680 funtów szterl. zebrano w kwietniu br.

Londyn. (ŻAT.) Według doniesienia Głównego Biura „Keren Hajessod" w Londynie, dochód „Keren Hajessod" w miesiącu kwietniu wynosił 40,681 funtów szterlingów. Około 21,000 funtów szterlingów wpłynęło ze Stanów Zjednoczonych, 4,255 z Polski, po 3000 funtów szterlingów z Niemiec, Argentyny, i Południowej Afryki. Dochody „Keren Hajessod" w Anglii wynosiły 1,050 funtów szterlingów a w Palestynie 284 funtów szterlingów.

Do końca kwietnia 1925 r. dochody „Keren Hajessod" wynosiły ogółem 1,813.000 funtów szterlingów.

Sprawa gen. konsula polskiego w Jerozolimie.

Warszawa. Na ostatniem posiedzeniu senackiej komisyi budżetowej poruszył senator Rafał Szereszowski m. in. sprawę zmiany obecnego przedstawicielstwa Rzpltej w Jerozolimie na konsulat generalny. Sen. Szereszowski w przemówieniu swem wskazał, iż wobec wzrastających wciąż stosunków między Polską a Palestyną konsulat w Jerozolimie nie jest w możności podołać swym obowiązkom. Konieczne jest przeto rozszerzenie biur konsulatu i przemianowanie go na konsulat generalny.

Gmina żydowska w Lublinie opodatkowała się na Keren Hajessod i Keren Kajemeth.

Lublin. Na ostatniem posiedzeniu gminy żydowskiej w Lublinie postanowiono wstawić do budżetu sumę 1000 zł. na „Keren Hajessod" i 1500 zł. na „Keren Kajemeth".

Subsydyum miasta dla szkół hebrajskich i jidyszystycznych w Warszawie.

Warszawa. Na ostatniem posiedzeniu magistratu Warszawy referował wice- prezydent miasta p. Rski wniosek wydziału oświaty i nauczania powszechnego o wyznaczeniu subsydyum w wysokości 31,000 zł. naszkoły żydowskie z żydowskim językiem wykładowym i 25,000 zł.z językiem wykładowym hebrajskim. Wniosek powyższy został jednomyślnie przyjęty.

— Celem uniknięcia przerwy w wysyłce pisma prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc czerwiec.

Występy gościnne L. Solskiego

w Teatrze im. J. Słowackiego.

Na drugi swój występ gościnny wybrał znakomity artysta obszerną ramotę historyczną A. Nowaczyńskiego, a mianowicie „Fryderyka Wielkiego". Nowaczyński jest klasycznym typem agresywnej natury, z taką miłością przez niemieckiego psychologa Müllera- Freienfelsa opisanej. Każde zjawisko życiowe staje się dla niego punktem wyjścia ataku z brawurowym temperamentem dokonanego. Nigdy nie udaje objektywnego, spokojnego, sprawiedliwego sędziego, czy badacza, a wobec życia jest albo gorącym, entuzyastycznym apologetą, albo namiętnym oskarżycielem. Natura bojowa par excellence, a więc możnaby powiedzieć, urodzony dramaturg, układający swe przeżycia w takt potężnego dramatu o olbrzymich napięciach. A jednak Nowaczyński chociaż ma kilka już mocnych prób dramatycznych, nie stał się twórcą i budowniczym polskiego dramatu.

Na przeszkodzie stanęła — zdaniem mojem — mania uogólniania zjawisk. Nowaczyński nie widzi przed sobą konkretnego zjawiska, nie wyczuwa właściwego temu zjawisku aromatu chwili, tylko ma ciągle przed swemi oczyma wielkie przestrzenie, szerokie perspektywy, cały łańcuch dziejowego procesu, którego pojedyńczem ogniwem jest właśnie to zjawisko. Taka dążność do syntetycznego ujęcia jest właściwie zaprzeczeniem walki i uniemożliwia już w samym zarodku powstawanie konfliktu dramatycznego, istniejącego niejako dla siebie samego. Dlatego dramaty Nowaczyńskiego, chociaż skrojone w morzu prężnej życia dynamiki są raczej rewią historyczną, traktatem historyozoficznym o pewnych moralizatorskich tendencyach, a nie zmaganiem się jednostki ze swem przeznaczeniem, a nie dramatem o pewnej konwencyonalnej, że tak powiem budowie. Natłok szczegółów i obrazów, które autorowi do tej historycznej panoramy wydają się potrzebne, nuży widza, chociaż dla czytelnika, który może przerzucić kilka kartek wstecz i połączyć dany szczegół z poprzednimi mogą te szczegóły być bardzo interesujące

Nie dziwmy się więc, że „Wielki Fryderyk", aczkolwiek jest teraz gdy pruska Hohenzollernów potęga leży w gruzach, bardzo aktualnym męczy i nuży widza. Bo dramat ten nie ma właściwie swego bohatera, gdyż bohaterem są same Prusy budujące swój gmach państwowości na gwałcie, przemocy i podstępie. Autorowi przyświecała myśl wywołania w czytelniku czy widzu tej koncepcyi ciągłości prusactwa jako idei, ale dramat nie jest walką idei, tylko walką człowieka z człowiekiem lub ze światem o duszę ludzką.

Być może, że nie bardzo trafna obsada ról przyczyniła się do kiepskiego wrażenia, jakie całe przedstawienie zrobiło Dramat ten - zresztą odnosi się to do dramatu wogóle — nie posiada obojętnych ról, a system „starów" należy już na szczęście do przeszłości. Toteż „Wielkiego Fryderyka" nie uratował p. Solski chociaż gra jego była znowu istnym popisem aktorskiego kunsztu.

P. Solski jest artystą, którego nazwałbym nie naturalistą, tylko realistą. Imponuje precyzyjnem opracowaniem szczegółów, misterną robotą, której śladów wcale nie widzimy, bo poprzedza ją intuicyjna, że tak powiem, wizya całokształtu kreowanej osoby. Mam wrażenie, że p. Solski gra z aktorami nawet wtenczas, gdy sam się na scenie nie znajduje. Nie znam bowiem innego artysty, któryby tak bez reszty zżył się z człowiekiem, którego ma na scenie okazać. A wprost bajeczną jest przytem ekonomia środków ekspresyi. Nie będzie to konwencyonalnem kłamstwem gdy powiem, że każden ruch jest tu potrzebny, każdy skurcz twarzy, każdy cień uśmiechu jest niejako wpleciony w tę delikatną, a jednak mocną i zwartą iście koronkową tkaninę. Proszę zwrócić np. uwagę na uśmiech Solskiego, - przepraszam Fryderyka — gdy mu następca tronu rzuca w twarz okrutne oskarżenie, że jest mordercą swego brata.

Solskiemu dotrzymywał kroku p. Pichalski jako stary Ziethen. Kreacya mocna i zwarta, a w momentach, kiedy z generała staje się oskarżycielem, bardzo silna.

P. Chmielewskiemu jako następcy tronu udało się kreacyę swoją uratować, chociaż końcowe sceny, kiedy młody i — jak to zawsze następcom tronu się zdarza — liberalizujący nieco następca tronu nawraca się na żelazną ewangelię prusactwa, nie bardzo były wyraziste.

Natomiast reszta zespołu, albo chłodno poprawna albo poniżej zwykłego poziomu. Nie jest to tyle winą aktorów, ile, jak już powiedziałem, kiepskiej obsady. Czy można np. żądać od p. Krasnowieckiego, by był naprawdę filigranowo subtelnym biskupem warmińskim? Aktorzy robili, co mogli, a że nie wiele zdziałali, nie ich oto winić należy. A zresztą gościnne występy, pędzące z błyskawiczną szybkością przed siebie mają już to do siebie, że aktorzy nie mają nawet czasu należycie się przygotować lub chociażby pamięciowo role opanować.

M. K.

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie naszego kochanego męża i ojca

błp.

Adolfa Weinreba

i okazali nam tak liczne dowody szczerego współczucia, składamy tą drogą serdeczne podziękowanie

żona z dziećmi.

Senzacyjne wykopalisko

na Starym cmentarzu żydowskim w Krakowie.

Nagrobek poety i uczonego żydowskiego Aszkenazego z XVI wieku.

Onegdaj dokonano na starym cmentarzu żydowskim ważnego wykopaliska. Znaleziono mianowicie kamień nadgrobny jednego z najwybitniejszych „pajtanów“ Rabi Eliezera ben Elijahu Askenazego. Kamień ten daremnie poszukiwany przez różnych wybitnych historyków i archeologów żydowskich jak np. przez Ch. N. Dembitzera (autora „Klilat—jofi“) Zunca, M. Krengla, zmarłego niedawno F. H. Wetsteina i innych stał się przedmiotem różnych legend, między innemi zwłaszcza i tej, że, gdy stary rabin krakowski Rabi Szymon Sefer wyszedłszy raz na cmentarz dostrzegł nadgrobek, który niebawem zniknął mu z oczu i daremnie był poszukiwany — jak opowiada miarodajny w tych sprawach M. Krengel w swoich dopiskach do pierwszego tomu „Szem- hagdolim“ „Chidy“ (Chaima Józefa Dawida Azilai). Zniknięcie kamienia nadgrobnego intrygowało historyków wyżej wspomnianych tembardziej, że niewiadomem było miejsce, w którem spoczywa znakomity kabalista, uczony i „pajtan“ (poeta liturgiczny). Toteż dokonane przez radcę kahalnego p. Ch. Freylicha (mł.) wykopalisko wzbudziło zrozumiałe zainteresowanie. Wykopalisko zostało dokonane w następujący sposób:

P. Freylich odszyfrował z porosłej mchem dolnej części kamienia słowa: „Jegoni raw“ (smutek mój wielki), które znał z tekstu Wolfa. To naprowadziło go na myśl, że część napisu znajdującego się na górnej połowie kamienia wyblakła, druga zaś część zapadła się. Domysł ten został potwierdzony po wykopaniu dolnej części kamienia, na której reszta napisu się utrzymała.

P. Freylich w ostatnim czasie dokonał kilku wykopalisk i dzięki pilności jakoteż dokładnej znajomości odnośnych tekstów zdołał odkryć kamień nadgrobny.

* * *

Rabi Eliezer ben Elijahu Askenazy (ur. 1513) autor „Maassej Haszem“ i „Josif Lekach“ jako nadrabin Egiptu pozostawał w stosunku przyjaznym do autora „Bejt Josef“, rabina Josefa Caro. Obok poezyi liturgicznych i wspomnianych dzieł pozostawił po sobie ożywioną korespondencyę halachistyczną, zwłaszcza ze słynnym rabinem lubelskim Salomonem Lurją.

Z Egiptu przenosi się w roku 1561 na Cypr. Po dziesięciu latach udaje się do Wenecyi, poczem osiedlił się w Kremonie, gdzie przebywa aż do roku 1578. Z Kremony udaje się w różne wędrówki, poczem obejmuje posadę rabina w Poznaniu. Następnie widzimy go w Krakowie, gdzie umarł w roku 1586 we wieku 73 lat.

Napis na kamieniu nadgrobnym znany był słynnemu judaiście ks. Rosemu i Wolfowi.

Napis na kamieniu brzmi według Rosego:

פה נקבר הגאון מהר״ר אליעזר בהר״ר אליהו
הרופא אשכנזי ז״ל

אקונן על זמן סוער, הלא זה גלגל חוזר,
לבבי הן במסתרים נגרת ה׳ בכי עוזר
יגוני רב וגם לי אך כזהב זר.
הלא נלקח שנת ושם אחד אליעזר.

— id. —

Jakie czasopisma wychodzą na terenie województwa krakowskiego?

Na terenie województwa krakowskiego wychodziło w ostatnim półroczu 7 pism codziennych i 56 czasopism. Wszystkie codzienne pisma wychodzą w Krakowie.

Tygodników jest ogółem 23, z tego 17 w Krakowie a to Piast, Przyjaciel Ludu, Chłopski Sztandar, Wieniec i Pszczółka, Hasło Polskie, Socyalista, Dzwon Niedzielny, Przegląd Kupiecki, Wolne Słowo, Głos Wolny, Głos Mieszczański, Przewodnik Kółek Rolniczych, Przegląd Sportowy, Tygodnik Sportowy, Kurjer Sportowy, Nowości Ilustrowane i Światowid. Na prowincyi wychodzą: w Białej — Placówka Kresowa i Wyzwolenie Społeczne, w Tarnowie — Praca i Lud Polski, w N. Targu — Gazeta Podhalańska i w Zakopanem — Głos Zakopiański.

Dwutygodników wychodzi ogółem 12, z tego tylko jeden na prowincyi, a mianowicie Nowy Związek Chłopski w N. Sączu, zaś reszta w Krakowie, a to: Przegląd techniczno-przemysłowy, Przemysł, Przegląd stow. gospodnio szynkarskich, Rękodzieło i Przemysł, Przegląd informacyjny, Wiadomości Katolickie, Polska odrodzona Karykatury, Bocian, Fortuna i Dos jidisze Wort.

Liczba miesięczników wynosi 21, z tego 1 w Tarnowie — „Okólnik dla patronatów zw. stow. polskiej młodzieży“. W Krakowie wychodzą miesięczniki: Ruch robotniczy, Robotnik budowlany, Walka, Pocztowiec, Przegląd gazowniczy i wodociągowy, Misje katolickie, Sodalis Marianus, Wiara i życie, Głosy katolickie Przegląd powszechny, Nowy Dzwonek, Chorągiew Maryi, Muzyka i śpiew, Przegląd spółczesny, Pedagogium, Poradnik językowy, Orlilot i Rogaty.

W ostatnich tygodniach nastąpiły zmiany, gdyż przybyło kilka czasopism, które nie są objęte powyższym wykazem.

KRONIKA.

Kraków, 23 maja.

— **POBYT Dra ZIMMERMANA W KRAKOWIE.** We czwartek rano przybył do Krakowa komisarz Ligi narodów dr Zimmerman w towarzystwie swego sekretarza dr Bordesa i p. Angermana, sekretarza premiera Grabskiego. Po oficyalnem przywitaniu przez wojewodę Kowalikowskiego i przedstawicieli władz krakowskich goście zwiedzali zabytki Krakowa. Po śniadaniu, wydanem przez konsula austryackiego p. Lenalskiego wyjechał dr Zimmerman do Grodkowic, gdzie zwiedził wzorową gospodarstwo wiejskie pp. Grzywińskich. Wieczór odbył się na cześć gościa bankiet w Starym Teatrze, wydany przez Izbę handlową.

W dniu wczorajszym dr. Zimmerman zwiedził saliny wielickie, poczem z lotniska na Rakowicach odjechał samolotem pasażerskim do Wiednia.

— **BUDOWA NOWYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH.** Kuratoryum szkolne w Krakowie wyasygnowało ostatnio 200 tysięcy złotych tytułem zasiłków bezzwrotnych na budowę nowych szkół powszechnych. Nadto kuratoryum poczyniło starania o uzyskanie od ministerstwa oświaty na tensam cel większych kredytów, które prawdopodobnie będą udzielone w ciągu najbliższych tygodni. Ministerstwo oświaty oddało swoje agendy budowlane na terenie krakowskiego okręgu szkolnego p. kuratorowi Owińskiemu, do którego będzie należało zatwierdzenie planów budowy, kosztorysów nowych budynków szkolnych itd.

— **POSADA ZASTĘPCY INSPEKTORA SZKOLNEGO.** Ministerstwo oświaty rozpisało konkurs na stanowisko zastępcy inspektora szkolnego powiatu krakowskiego z siedzibą w Krakowie. Termin wnoszenia podań upływa dnia 12 czerwca br.

— **WIELKIE ZAWODY SPORTOWE MŁODZIEŻY SZKOLNEJ.** Młodzież szkolna okręgu krakowskiego urządza corocznie wielkie wspólne zawody na błoniach i w parkach sportowych. Tegoroczne zawody, które zostały zapowiedziane na koniec czerwca br., będą posiadały szczególnie urozmaicony program, jako część uroczystości 900-letniej rocznicy koronacyi Bolesława Chrobrego. Uroczystości rozpoczną się nabożeństwem polowem na Błoniach, w czasie którego chór złożony z 1000 uczniów i uczenic pod kierownictwem prof. Koniora odśpiewa pieśń Bogarodzica. Po nabożeństwie odbędzie się defilada zawodników. Dotychczas zgłosiło się ich z samej prowincyi ponad 600. Rozgrywki będą trwać przez 2 dni. Ostateczne rozgrywki i rozdanie nagród nastąpi na boisku Cracovii w obecności reprezentantów ministerstwa i władz krakowskich. Nagrody będą stanowić obok żetonów pamiątkowych również sztandar i płakieta jako nagrody wędrowne krakowskiego kuratoryum i po raz pierwszy nagroda ministerstwa oświaty. Nad zorganizowaniem obchodu pracuje wizytator Wyrobek wraz z 20 nauczycielami wychowania fizycznego szkół krakowskich.

— **KRAKOWSKIE KOŁO TWA NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH** zawiadamia, że posiedzenie Koła odbędzie się dziś w sobotę, dnia 23 bm. o godz. 7 wiecz. w sali Nr. 39 Coll. Novi. Na porządku dziennym odczyt prof. Uniwersytetu Dra Wachholza na temat: „O wadach naszego szkolnictwa średniego i o sposobie ich usunięcia“. — Wstęp wolny, rodzice i opiekunowie uczniów mile widziani.

— **NOWA KADENCYA SĄDÓW PRZYSIĘGŁYCH W KRAKOWIE** rozpoczyna się dnia 8 czerwca br. rozprawą prasową przeciw b. redaktorowi „Gońca“ Świrskiemu, oskarżonemu przez posła Dąbrowskiego o obrazę czci. Następnego dnia odbędzie się rozprawa przeciw Janowi Michalczykowi o zbrodnię podpalenia.

— **„ESPERANTO“ W POLICYI.** W tych dniach zjeżdża do Krakowa międzynarodowa misya policyjna celem propagandy „Esperanta“ i zastosowania go w międzynarodowej służbie bezpieczeństwa publicznego.

— **CENY NA TARGU WCZORAJSZYM** były następujące: Za litr mleka zbieranego 20 do 25 gr, niezbieranego 30—35 gr, kwaśnego 20—25 gr, śmietany słodkiej 50—60 gr, kwaśnej 1.60—2.— zł. 1 kg. masło 3.80—4 zł, sera 70 gr do 1 zł, jaja za kopę 5.40—5.60 zł, za sztukę 9—10 gr. Drób: kura 4—6 zł, kurczęta para 3—5 zł, kaczka 3—5 zł, gęś 4—6 zł, Jarzyny: 1 kg ziemniaków 13—14 gr, buraków 25—30 gr, czosnku 4—5 zł, kapusta biała 75 gr, szpinaku 20—30 gr, chrzanu 2—3.50 zł, szparagów 1.202,50 zł, kalafiory sztuka 1.50—3.50 złotego.

— **STRASZNY WYPADEK DZIECKA.** Wczoraj przed południem wypadło z okna III piętra przy ul. Lubomirskich półtoraroczne dziecko nazwiskiem S. Seiweles. Dziecko spadło na balkon II piętra i prócz obrażeń na czole doznało wstrząsu mózgu. Nieszczęśliwą ofiarę wypadku przewieziono do szpitala św. Ludwika.

— **NAPAD RABUNKOWY.** Przed niedawnym czasem napadło trzech osobników na dom emerytowanej urzędniczki pocztowej Maryi Bäcker w Samocicach pow. Dąbrowa. Jeden ze sprawców wtargnął gwałtownie przez okno do pomieszkania i chwyciwszy poszko-

...owaną za gardło zażądał wydania pieniędzy w kwocie 100 zł. Poszkodowana będąc sama jedna w mieszkaniu z obawy o życie wydała mu 125 zł, poczem sprawca ulotnił się przez okno. Dwaj spólnicy stali na straży obok domu. Pod zarzutem tego rabunku zostali aresztowani: Władysław Trela (lat 21), Jan Kloczkowski (lat 20), Bronisław Radło (lat 20), wszyscy synowie rolników z Samocic pow. Dąbrowa.

— WŁAMANIE W NIEPOŁOMICACH. W nocy z 21 na 22 bm. włamano się do sklepu spółdzielni „Przyszłość" w Niepołomicach i skradziono większą ilość chusteczek, żelazek do prasowania, noży, naczyń aluminiowych, cukrów i czekolady ogólnej wartości 1000 zł. Na miejsce wydelegowano organa śledcze policyi krakowskiej.

— OKRADLI DAWNYCH KOLEGÓW. Aresztowano Edwarda Łaciaka (lat 21) i Karola Zduleckiego (lat 19), którzy zakradłszy się w nocy z 12 na 13 bm. do zakładu wychowawczego OO. Pijarów w Rakowicach skradli na szkodę wychowanków konwiktu 2 nowe rowery i garderobę wartości kilkuset zł. Rowery odebrano i zwrócono poszkodowanym, zaś oby dwóch aresztowanych odstawiono do więzienia sądu okr. karnego w Krakowie. W czasie dochodzeń policyjnych aresztowany Karol Zduleczny, napędzony z konwiktu Ojców Pijarów po dwu miesięcznym pobycie z powodu niesfornego prowadzenia się, symulował padaczkę.

— WOJOWNICZA TRÓJKA. Dnia 26 kwietnia br. na plantach przyszło do utarczki między kilku żołnierzami i osobami cywilnemi, w trakcie której został Andrzej Kocan żołnierz 1 pułku saperów ciężko poraniony nożem przez nieznanego osobnika. W związku z powyższym zajściem organa policyi aresztowały sprawców a to: Stefana Dutkę (lat 17), Władysława Kiszaka (lat 18) i Andrzeja Łabuzeka (lat 19) wszystkich z Krakowa. Wojowniczych młodzieńców odstawiono do więzień sądowych.

—o-o—

NADESŁANE.
Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Z okazyi zaręczyn naszego kolegi Michała Lernera z p. Reginą Hornerówną, gratulują serdecznie Kalb, Goldberg i Rüwiz.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dyr. Solski kontynuuje swoje, niezwykłym sukcesem uwieńczone, występy dziś i dni następnych w swoim nieporównanym Wielkim Fryderyku. Jutro popołudniu będzie Kraków miał ostatnią sposobność zobaczenia jeszcze raz świetnego arcydzieła, jakim jest Łatka w „Dożywociu". Najbliższą kreacyą z cyklu będzie molierowski „Skąpiec".

— OPERETKA NOWOŚCI RAJSKA. Dziś w sobotę przedostatni występ E. Gistedt w znakomitej operetce Kolla „Panna Puck", w której jest niezrównana. Operetka ta zyskała rekord powodzenia. Grana będzie jeszcze tylko jutro w niedzielę, będzie to ostatni pożegnalny występ E. Gistedt. W niedzielę popoł. po cenach całkiem zniżonych „Hrabina Marica" z Kramerówną.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.

Sobota: „Wielki Fryderyk".
Niedziela: pop. „Dożywocie"; wiecz. Wielki Fryderyk".

BAGATELA

Sobota: „Igraszki ról".

OPERETKA

Sobota: „Panna Puck".
Niedziela: pop. „Hrabina Marica"; wiecz. „Panna Puck".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Dziecko pijaka" (Złamane życie). Wielki senzacyjny dramat w 10-ciu aktach.
UCIECHA: „Wiluś i bestye filmowe". Wesoła komedya w 5-ciu aktach. Ponadto „Komedyantka". Dramat w 6-ciu aktach.
WANDA: „W objęciach niewidzialnego wroga" Film naukowy w 6-ciu aktach.
NOWOŚCI: „Golgota uczciwej kobiety". Obraz filmowy w 2 seryach. Całość w jednym programie.
REDUTA: „Przez lasy płonące". Dramat amerykański w 8-miu aktach. Nadprogramowo: Komedya w 2 aktach.
SZTUKA: „Rajski ptak". Dramat erotyczny w 8-miu aktach z Glorią Swanson w roli gł. Ponadto: „Miłe złego początki". Komedya ameryk. w 2 akt.

Ze sportu

UDZIAŁ POLSKI W MIĘDZYNARODOWYM KONGRESIE OLIMP. W PRADZE

Na ostatniem posiedzeniu Komitetu Wykonawczego Związku Polskich Związków Sportowych została ustalona definitywnie lista polskich delegatów, którzy wezmą udział w posiedzeniach i pracach Międzynarodowego Kongresu Olimpijskiego w Pradze. I) delegaci na plenarne zebranie Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego w dniach 26. 27 i 28 maja br.: ks. Kazimierz Lubomirski jako członek Międz. Kom. Olimp. II) Międz. Zebr. Olimp. w dniach od 29 bm. — 5. VI. br.: pp. Br. Kowalowski inż. Znajdowski, jako zastępca płk. Osmólki III) Międz. Kongres Pedagogiczno Sportowy w dniach 30. V. — 5. VI. br. na 10 głosów stanowczych i dowolną ilość głosów doradczych przyznanych Polsce: pp. Br. Kowalewski, inż. Znajdowski, płk. Osmólski, inż. Christel Bauer, Cetnarowski, maj. dr. Fuks Dybowski, prof. Wal. Coetel, dr M. Orłowicz, K. Muszkówna i M. Skrzywań; IV) delegaci z głosem doradczym, oraz w charakterze zastępców: pp. dr. H. Szatkowski, dr. St. Fächer, A. Obrubański, attaché wojskowy w Pradze płk. Durski i Semadeni.

MIĘDZYNARODOWY KONGRES PIŁKARSKI (F.I.F.A.)

Równocześnie z obradami Międzynarodowego Kongresu Olimpijskiego będzie obradował w Pradze Międzynarodowy Kongres Piłkarski. Przedstawicielami Polski na tym Kongresie będą pp. Cetnarowski, dr. Ujejski, inż. Tad. Kuchar, dr. Wojakowski, inż. Chrisielbauer. Delegatami na Kongres Sędziów będą: pp. Obrubański i inż. Rosenstock.

Równocześnie z obradami olimpijskiemi odbędzie się Kongres Prasy Sportowej, na który z ramienia Polski wyjedzie dr. Henryk Szatkowski.

SKŁAD REPREZENTACYI PIŁKARSKIEJ NA MECZ POLSKA—CZECHOSŁOWACYA

Lwów. 18. V. Kapitan związkowy P. Z. P. N. inż. Tad. Kuchar ustalił następujący skład reprezentacyjnej drużyny piłkarskiej na mecz międzypaństwowy Polska—Czechosłowacya: Görlitz, Cyll — Olearczyk, Spojda — Gieras — Hanke, Adamek — Przybysz — Kuchar — Bacz — Szabakiewicz; zapasowi: Chruściński, Staliński, ten ostatni został dodatkowo telegraficznie wyznaczony w miejsce Lotha II który nie może wyjechać do Pragi.

WYJAZD POLSKICH LEKKOATLETEK DO CZECHOSŁOWACYI

P. Z. L. A. udzielił zezwolenia Polskiemu Związkowi Akademickiemu na wyjazd ich lekkoatletek na Międzynarodowe Zawody kobiece do Berna, organizowane przez Slavię Morawską. A. Z. S. na zawody te wysyła: p. Konopacką do wszystkich rzutów i skoków w wyż; Wojnarowską do biegów 60 mtr. i 200 mtr., rzutu oszczepem i skoków w wyż, Jabłczyńską do rzutów dyskiem i kulą skoków w dal, biegu 60 mtr.; „Lulę" do biegów 60 i 200 mtr. skoków w dal. Dowiadujemy się również, że na zawody te S. K. Polonia zamierza wysłać swoją drużynę kobiecą.

Z kraju.

ARESZTOWANIE KOMUNISTÓW W ŁODZI

Co to za jedni?

Onegdaj okręgowy urząd policyi politycznej w Łodzi zlikwidował jaczejkę komunistyczną, złożoną z 6 osób, a mianowicie: **Stefana Godasia, Mieczysława Przybyła, Józefa Ambrowiaka, Jana Trzeciaka, Piotra Morzlińskiego.**

Przy aresztowanych znaleziono różne odezwy komunistyczne i udowodniono im, że rozwieszali sztandary komunistyczne na drutach telegraficznych przed 1 maja.

Aresztowanych po ukończeniu śledztwa przesłano do dyspozycyi sędziego śledczego.

———o-o———

P. CURIE-SKŁODOWSKA PRZYBYWA DO WARSZAWY. W pierwszych dniach czerwca przyjeżdża do swego rodzinnego miasta Warszawy, honorowa jego obywatelka jedna z największych uczonych świata — Marya Skłodowska-Curie, by w dniu 7-ym czerwca wmurować pierwszą cegłę pod fundament instytutu radowego jej imienia. Instytut ten będąc pod stałą kontrolą ścisłej nauki, będzie miał głównie na celu walkę z rakiem.

PODRĘCZNIKI SZKOLNE. W ministerstwie oświaty ukończyła pracę komisya książek i pomocy szkolnych pod przewodnictwem dra Szaroty. W posiedzeniach komisyi brali udział przedstawiciele szkolnictwa z całego kraju. Zakwalifikowano 339 książek do użytku w szkołach wszelkich typów niższych i średnich z językiem wykładowym polskim i 349 książek dla szkół z językiem niepolskim.

POŻAR LASU. W niedzielę 17 bm., w lesie przy szosie Wolborskiej pod Piotrkowem, wybuchł pożar wskutek nieostrożności spacerowiczów, rzucających niedopałki papierosów na wysuszoną ściółkę leśną. Zapaliła się ściółka, a od niej drzewa i w krótkim czasie cały las stanął w płomieniach.

Przybyła straż ogniowa z Piotrkowa, Uszczyna i Koła a następnie z Polichna. Ogień z trudnością udało się umiejscowić. Strawił on blisko 50 morgów 20-letniego lasu. Na szczęście na obszarze tym było dużo miejsc pustych i dlatego szkody nie są tak straszne.

BOMBA W WILNIE. W poniedziałek, 18 bm. wieczorem, zaalarmowano władze policyjne w Wilnie doniesieniem o znalezieniu bomby, jakoby podłożonej przez młodzież. Wiadomość okazała się prawdziwą. W ogrodzie, leżącym około teatru letniego, gdy do grupy studentów spacerujących zbliżył się dozorca, uczniowie rozbiegli się. Zaciekawiony dozorca zbliżył się do ławki, pod którą znalazł granat francuskiego pochodzenia, butelkę prochu i kilka gazet bolszewickich. Policya wdrożyła dochodzenia.

FABRYKA FAŁSZYWYCH MONET. W okolicy Pabianic, pod Łodzią, wykryto warsztat fałszywych metalowych 50-cio groszówek, jedno- i dwuzłotówek. Fałszerze podrabiali monety dość nieudolnie i puszczali je w obieg głównie wśród ludności wiejskiej.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Rosja bolszewicka wywozi towary z faszystowskich Włoch.

A ile z Polski?

Podczas jednego, jedynego półrocza, poprzedzającego zawarcie traktatu handlowego, tj. od pierwszego października 1923 r., do kwietnia 1924 r., Rosya zakupiła we Włoszech towarów za 2 i pół miliona lirów, a sprzedała Włochom za 68 milj. lirów. Wartość wywozu rosyjskiego polegała przedewszystkiem na wartości zbóż.

Po zawarciu traktatu stosunek importu i eksportu włosko-rosyjskiego zmienił się radykalnie. W ciągu 13 miesięcy Rosya kupiła we Włoszech towarów za 54 milj. lirów, a przywiozła do Włoch surowców za 130 i pół milj. lirów. Należy tutaj podkreślić nie tylko ogólny wzrost obrotu, ale i proporcyonalny wzrost eksportu z Włoch do Rosyi.

W ostatnich miesiącach stosunek ten jeszcze bardziej się zmienił. Zakupy Rosyi sowieckiej we Włoszech przedstawiały się w następujący sposób:

W styczniu 3 i pół miliona lirów,
w lutym 6 milionów lirów,
w marcu 12 milionów lirów,
w kwietniu 18 milionów lirów.

W ostatnich miesiącach Rosya zakupiła we Włoszech znaczną ilość automobili, maszyn, manufaktury, kwasu cytrynowego, olejków pachnących itd.

Jest to dowodem, jak faszystowskie Włochy umieją oddzielić sprawy polityczne od gospodarczych i wykorzystać je dla siebie. Inaczej u nas. U nas nie udziela się wizy sowieckiej misyi handlowej. Uczmy się.

———o-o———

HANDEL

ZMIANA TARYFY CELNEJ. W dzienniku Ustaw R. P. Nr. 52 z 20. bm. ogłoszone zostało rozporządzenie w sprawie zmiany taryfy celnej, podwyższające cło na cały szereg towarów, jak owoce, warzywa, ryby, futra, artykuły konfekcyjne itd. Podwyżka ta wchodzi w życie z dniem 27 bm.

Rozporządzenie to jest wyrazem nowej polityki celnej rządu zmierzającej do zatamowania przywozu artykułów zbytkowych i do poprawy bilansu handlowego.

Bliższe szczegóły tego rozporządzenia podamy w jednym z najbliższych numerów.

BIUROKRACYA GÓRĄ! Związek Banków i prywatnych instytucyi ubezpieczeniowych zwrócił się do Ministeryum Pracy z prośbą o zwolnienie pracowników od obowiązku ubezpieczania się od nieszczęśliwych wypadków. W motywach podano brak wypadków i niezgodność z ustawą. Ministeryum Pracy żądanie to odrzuciło.

STEMPLOWANIE PISM KIEROWANYCH DO KONSULATU. Związek Izb Przemysłowo-Handlowych Rzeczypospolitej Polskiej przypomina, że wszelkie pisma kierowane do Konsulatu R. P. o informacye w sprawach handlowych winny być zaopatrzone w znaczki stemplowe, jak i podania stemplowane do urzędów krajowych. Niestosowanie się do tego zarządzenia powoduje niepożądaną zwłokę w uzyskaniu odpowiedzi i zbyteczną korespondencye.

POSIEDZENIE RADY SPOŻYWCÓW. Dnia 28 bm. odbędzie się posiedzenie Komisyi Ogólnej Rady Spożywców. Na porządku dziennym nowelizacya ustawodawstwa o zwalczaniu lichwy wojennej.

POWSTANIE POLSKO-ROSYJSKIEGO T-WA HANDLOWEGO. Prowadzone od dłuższego czasu pertraktacye w sprawie powołania do życia Polsko-Rosyjskiego T-wa Handlowego doprowadziły do wyników dodatnich, bowiem T-wo to powstało już pod nazwą „Polros“. Prezesem T-wa został b. minister handlu i przemysłu p. Przanowski. „Polros“ ma na celu unormowanie handlu z Rosyą sow., która wysuwa zasadę zakupywania niezbędnych artykułów wyłącznie od producentów.

DALSZE HOROSKOPY DLA HANDLU POLSKO-ROSYJSKIEGO. Jak nas informują, pewne zasze, które daje się ostatnio obserwować na terenie handlu polsko-rosyjskiego tłumaczy się wprowadzaniem nowego prezesa przedstawicielstwa handlowego ZSSR. w Warszawie p. Miaskowa, który wyjeżdża z Warszawy 22 b. m. Nowy prezes Misyi Handlowej zamierza, jak nam komunikują, nietylko kontynuować dotychczasową politykę gospodarczą, lecz rozpocząć pertraktacye w sprawie zawarcia szeregu transakcyi na dużą skalę.

OBROTY HANDLOWE SOWIETÓW W POLSCE. Obroty handlowe dokonane Wnieszlorgu w Polsce w ciągu 4 miesięcy br. są o 500 proc. większe, niż za ten sam okres w r. ub. Do znacznego ożywienia stosunków handlowych miało się przyczynić osiągnięcie porozumienia pomiędzy Bankiem Polskim a warszawskim oddziałem Wnieszlorgu w sprawie dyskontowania weksli wystawianych przez Wnieszlorg za towary nabyte w Polsce.

FINANSE

LONDYN A POŻYCZKI ZAGRANICZNE. Na rynku finansowym londyńskim w związku z przywróceniem parytetu złotego dla f. szter. ujawnia się tendencya ograniczenia udzielania przez City pożyczek zagranicznych.

ROLNICTWO

ZAPOWIEDŹ POMYŚLNYCH ZBIORÓW W POLSCE. Ze wszystkich stron kraju nadchodzą wiadomości o dobrze zapowiadających się zbiorach zbóż i okopowych. Wzmożenie się produkcyi roślinnej, jakie mamy w perspektywie, powinno wpłynąć dodatnio na nasz bilans handlowy i przerwać ciągły i nadmierny odpływ walut polskich zagranicę.

———o-o———

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Tranzakcye	
	22 V.	20 V.
Polski Bank Przem. I-VIII	0·26	0·28
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	0·29—0·30	—
Ziemski Bank Kredyt.	—	0·12
Powszechny Bank Kred.	—	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	—	—
Polskie Tow. Handl.	0·25	0·25
Handl. Sp. akc. „Impez“	—	—
„Farma“ Mag. Jawornicki	—	0·70
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob“	—	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	10·50	10·50—10·60
H. Cegielski, Poznań	—	20·0
Parowozy I—V.	0·50	—
„Automotor“ fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	—	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żel.	—	—
Zakłady amunic. „Pocisk“	—	—
„Górka“ fabryka cementu	—	—
Sierszańskie Zak. Gor. S. A.	—	2·60
„Tepege“ Tow. dla prz. gór.	—	1·12
Polska Nafta	—	0·23—0·24
„Pokucie“ Naft. Sp. akc.	0·23	—
„Orkos“ T. A.	—	—
„Strug“ Przem. drzewny	—	—
„Rezet“ Powsz. Zakł. bud.	—	—
Syndykat Koszyk. Kraków	—	—
Fabr. przetw. m. w Trzebini	—	—
„Azot“ I—IV.	—	—
„Agrocn m“	—	—
„Krakus“ Przemysł spiryt.	—	0·58—0·59
Fabr. cukru w Chodorowie	—	3·55—3·60
Cukrownia Chybie I.	—	4·10
A. Piasecki	—	—
Fabr. porcel. w Ćmielowie	—	—
Elektr. w Sierszy I-IV	—	—
W. Niemojowski	0·37	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	—

———o-o———

Giełda warszawska z dnia 22 b. m. (PAT.) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·17, bony złote —— pożyczka złota ·50 milionówka —— pożyczka dolarowa ··0

Czeki: Belgia tranz. 26·01, Holandya tranz. 208·53 Londyn tran. 252·, Nowy Jork tranz. 517·— Paryż tranz. 2674, Praga tranz. 15·38, Szwajcarya tranz. 100·30, Wiedeń tranz. 7··0, Włochy tranz. 21·10.

Giełda warszawska z dnia 22 b. m. (PAT.) **Akcye.** Cyfry w złotych. **Bank Małopolski Kraków 0·27, Bank Przemysłowy Lwów 0·2·, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań ·50 Puls 0·5·, Wild 2·10, Cukier Warszawa 2·30, Cegielski 0·14, Ursus 1··, Parowozy 0·5·, Zawiercie 13·25, Żegluga 0·17, Polska nafta 0·22, Siła i Światło 0·42-Ćmielów 0·40, Starachowice 2·05, Pocisk 1·10, Zieleniewski 10·50, Żyrardów 8·40, Chodorów 3·60.**

* * *

Giełda wiedeńska z dnia 22 b. m. (PAT.) **Dewizy.** Amsterdam 28550, Zagrzeb i Belgrad 1155, Berlin 168·8, Bruksela 3·49, Budapeszt 996·, Bukareszt 352, Chrystania 11930, Kopenhaga 13560, Londyn 3445, Madryt 1·37·, Medyolan 285·, Nowy Jork 7093, Paryż 3·46, Praga 210·, Sofia 51·, Sztokholm 18960, Warszawa 33615—13660, Zurych 13713, Dolary 705·90, Belgijskie —·— bułgarskie ·04, duńskie —·— marki niemieckie ·6840, angielskie 344·, francuskie 3691, holenderskie 2·450, włoskie 28·85, jugosłowiańskie 1154, norweskie —·— polskie 13560, rumuńskie ——, szwedzkie —·— szwajcarskie 13690 hiszpańskie 10145, czeskie 2140, węgierskie 9973, tureckie —·—

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. 2·5, renta lutowa 2·8, losy tureckie 483·—, Bodenkredit 211·— austr. zakł. kred. 129·1, koleje austr. 874·9.

Akcye: Zieleniewski 145, Silesja 82· Fanto 160, Gal. Karpaty 124, Galicya 915, Siersza 36·1 Bank Małopolski 9, Bank hipot. 7·1. Tepege 16·8,

Biegun północny zdobyty!

Fascynujący lot Amundsena.

Wiedeń, 22. 5 PAT. Neue freie Presse podaje: Roald Admunsen wysłał dnia 21 maja o godzinie 4-szej popołudniu depeszę z pokładu okrętu „Fram“ stojącego w Spitzbergen. Depesza ta opiewa: Wobec pomyślnych warunków atmosferycznych zdecydowaliśmy się dziś o godzinie 3-ciej popołudniu dokonać próby startu z Kingsbay. Nasz okręt Hobby wyjeżdża na otwarte morze poza granice lodu, aby mógł pospieszyć z pomocą na wypadek gdybyśmy się musieli opuścić na morze. Będziemy lecieli w północnym kierunku wzdłuż wybrzeża ku wyspom duńskiej i amsterdamskiej. Jeżeli w czasie tego jednogodzinnego lotu wszystko pójdzie pomyślnie, będziemy kontynuowali podróż do bieguna. Uważamy lot wzdłuż wybrzeża w kierunku północnym za próbę. Jeżeli nie pójdzie wszystko dobrze, powrócimy do Kingbay albo wylądujemy na wyspie duńskiej, albo bedziemy oczekiwali przybycia naszych okrętów.

Wiedeń, 22. 5 PAT. N. fr. Presse donosi: Decyzya Amundsena co do rozpoczęcia lotu była niespodzianką, albowiem nikt nie oczekiwał startu przed końcem bieżącego miesiąca. W poniedziałek oświadczyli meteorologowie że stosunki atmosferyczne się poprawiły, a na radzie Amundsena z Ellsworthem i lotnikami postanowiono rozpocząć lot. Wiadomość o locie miano ogłosić dopiero po jego rozpoczęciu. Przyjmując, że lot się udał, to w chwili obecnej Amundsen i jego pięciu towarzyszy wylądowali już na biegunie północnym i zajęci są obserwacyami. Być może, że znajdują się oni już w drodze powrotnej.

Szczegóły lotu

Kingsbai (Spitzbergen), 22. 5 PAT. Samolot, na którym znajdował się Amendsen odleciał pierwszy. 4 minuty po nim wzbił się w powietrze drugi samolot Elsworthen. Jakkolwiek wzięto więcej materyału palnego na pokład, niż początkowo zamierzano wzbiły się oba samoloty łatwo w górę i już po 7 minutach zniknęły z horyzontu. Wszyscy mieli wrażenie, że samoloty pracują doskonale. Benzyny i ropy znajdującej się na pokładzie okrętów wystarczy do przebycia przestrzeni 2 600 klm. to jest o 300 klm. więcej niż wynosi droga do bieguna i z powrotem.

Nowa ekspedycya

Nowy Jork, 22. 5 PAT. „United Press“ donosi: Znany badacz polarny Mac Millan udał się dzisiaj na pokładzie okręty Peary do Bostonu. Tutaj mają być poczynione ostatnie przygotowania dla zamierzonej ekspedycyi do bieguna północnego. Okręt ekspedycyjny opuści Boston prawdopodobnie dnia 17 czerwca. Wyprawa odbędzie się na samolotach które będą mogły być użyte tak na lądzie, jak i na morzu.

Senzacyjne uprowadzenie bolszewickiego okrętu

Moskwa, 22. 5 PAT. Rosyjska agencya telegraficzna donosi: Parowiec sow. floty handl. Utrysz który wyjechał z Eupatoryi, od kilku dni zaginął. Obecnie otrzymała agencya okrętowa w Odessie wiadomość, że kapitan okrętu Utrysz został zmuszony przez nieznanych pasażerów na pełnem morzu do obrania kursu do Warny. Kapitan prosi o rychłe uwolnienie okrętu. Istnieje podejrzenie że okręt został uprowadzony przez byłego właściciela z czasów przed rewolucyi Greka Neofiphtsa, który rzekomo ma przebywać w Bułgaryi.

Wiedeń, 22. 5 PAT. Nenes Wiener Journal donosi z Warny: Przed dwoma dniami przybył do Warny rosyjski parowiec Utrysz z Odessy. Został on przeszukany przez władze portowe. Znaleziono wielką ilość broni pochodzenia rosyjskiego, która miała być przemycona do Bułgaryi. Kapitan okrętu zeznał przy przesłuchaniu, że nic mu nie było wiadomo o ładunku broni znajdującym się na okręcie oraz, że został przez uzbrojonych pasażerów zmuszony zawinąć do Warny. Okręt i broń skonfiskowano.

Kwestyonaryusz angielski i odpowiedź Brianda

Paryż, 22. 5 PAT. „Matin“ donosi, że rząd angielski wręczył wczoraj na Quai d'Orsey memoryał który wprawdzie nie jest jeszcze odpowiedzią na propozycye francuskie w sprawie noty w kwestyi bezpieczeństwa, lecz pewnego rodzaju kwestyonaryuszem, który ma służyć do wyklarowania sytuacyi. Briand przystąpił natychmiast do wypracowania odpowiedzi na kwestyonaryusz rządu londyńskiego. Francuskie koła polityczne zaznaczają, że zupełna zgoda między aliantami co do odpowiedzi, mającej się wystosować pod adresem Niemiec jest konieczna.

W Paryżu stwierdzają, że sytuacya zmieniła się w ostatnich dniach tak z powodu mowy Stresemana, jakoteż z powodu mowy Mussoliniego. Niemile dotknął ustęp mowy mowy Stresemana, w którym ten powiedział, że granica polsko-niemiecka musi być zrektyfikowana. Z mowy Mussoliniego wynika, że Włochy mają tę samą tendencyę do zabezpieczenia swoich granic co Francya. W Paryżu oczekują tedy, że Włochy pójdą razem z Francyą wobec Anglii i Niemeic. Wobec tego, że Włochy pozostają w ścisłym kontakcie z Anglią, sądzą że dopuszczalnym jest wniosek, że Anglia oświadczy się również za zabezpieczeniem granicy włoskiej, jako też przeciwko przyłączeniu Austryi do Niemiec.

Krassin odwołany

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 22 5. (Sin) Z Rygi nadchodzi wiadomość, iż w najbliższym czasie ma być Krassin odwołany ze stanowiska ambasadora rosyjskiego w Paryżu.

Nowy szef prasowy w M. S. Z.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 22 5. (Sin.) Dotychczasowy poseł polski w Sofii dr Tadeusz Grabowski objął w dniu dzisiejszym kierownictwo wydziału prasowego w min. spraw zagr.

Wybuch kotła w kopalni

Berlin, 22. 5 PAT. Wedle doniesienia z Gelsenkirchen eksplodował wczoraj kocioł w kopalni Pluto. Dwóch robotników straciło życie i jest wielu rannych.

Ze świata.

OGNISTA KULA NAD BERLINEM. Niezwykłe zjawisko obserwowano w nocy na 13 bm. nad Berlinem. Oto spostrzeżono ogromną kulę ognistą, która posuwała się szybko nad widnokręgiem i wkońcu znikła.

Powszechnie wzięto ją za meteor, obserwatoryum jednak astronomiczne w Treptowie wyjaśniło niebawem, że nie był to meteor, lecz rzadkiej wielkości piorun, t. zw. kulisty.

PRZEWODNIK HANDLOWY.

Nakładem Gal, Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.